

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Ciocana (jud: V. Burduh)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Vascan, Vl. Clima, E. Palanciuc)

DECIZIE

07 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ

al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecători

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Ursu Vasile,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ursu Vasile împotriva
ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, ÎCS „Red Union Fenosa” SA cu
privire la anularea deciziei cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale,
anularea facturii pentru energia electrică, încasarea prejudiciului material și moral,
precum și a cheltuielilor de judecată,
împotriva încheierii din 11 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 23 februarie 2017 Ursu Vasile, prin intermediul avocatului Guțu Elena, a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, ÎCS „Red Union Fenosa” SA solicitând anularea deciziei cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale, nr. de ieșire 0505/00123-20170102 ca fiind ilegală în fond și emisă contrar prevederilor legii; anularea facturii pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale întocmită la 28 decembrie 2016, contract nr. 20901012538, ca fiind ilegală și neîntemeiată; compensarea cheltuielilor materiale suportate de reclamant în urma înlocuirii forțate a contorului electric și achitarea serviciilor de instalare a acestuia; recuperarea prejudiciului material cauzat reclamantului ca urmare a numirii expertizei traseologice în cuantum de 1280 lei; recuperarea prejudiciului moral cauzat reclamantului în sumă de 50000 lei; compensarea cheltuielilor de judecată suportate de reclamant în cadrul judecării cauzei.

Prin hotărârea din 22 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) s-a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Ursu Vasile împotriva ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, ÎCS „Red Union Fenosa” SA cu privire la anularea deciziei cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale, anularea facturii pentru energia electrică, încasarea prejudiciului material și moral, precum și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 14 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs apelului depus de Ursu Vasile, prin intermediul avocatului Guțu Elena, împotriva hotărârii din 22 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana); s-a stabilit apelantului un termen până la ședința de judecată din 11 octombrie 2017, ora 10:30 pentru prezentarea cererii de apel motivate.

Prin încheierea din 11 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Ursu Vasile, prin intermediul avocatului Guțu Elena, ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

La 19 decembrie 2017 Ursu Vasile a declarat recurs împotriva încheierii din 11 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia cu restituirea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului s-a invocat că, încheierea contestată este ilegală și pasibilă de a fi casată, deoarece împuternicirile date avocatului se atestă prin mandatul avocatului semnat de către recurent.

De asemenea a relatat recurentul că, din textul încheierii contestate se prezumă că la ședința de judecată stabilită pentru 11 octombrie 2017 nu a fost prezent recurentul, iar cererea de apel suplimentară a fost înaintată în cadrul ședinței de judecată de către avocatul Guțu Elena. Pe când, în realitate, la ședința de judecată din 11 octombrie 2017 a fost prezent recurentul Ursu Vasile, care a și depus cererea de apel motivată, semnată de avocatul Elena Guțu, drept dovadă servind atât mențiunea indicată în procesul-verbal al ședinței de judecată, cât și din înregistrările audio ale ședinței de judecată din 11 octombrie 2017.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 11 octombrie 2017, iar Ursu Vasile a declarat recurs la 19 decembrie 2017.

Materialele cauzei atestă că încheierea contestată a fost expediată în adresa participanților la proces la 28 noiembrie 2017 conform scrisorii de însoțire (f.d. 123) și recepționată de către recurent la 04 decembrie 2017, drept dovadă servind copia plicului poștal anexat (f.d. 134). Astfel, recursul declarat de Ursu Vasile la 19 decembrie 2017 se consideră a fi declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Ursu Vasile întemeiat și pasibil de fi admis, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Din materialele dosarului rezultă că prin încheierea din 11 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Ursu Vasile, prin intermediul avocatului Guțu Elena, ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

Ca temei de restituire a cererii de apel, Curtea de Apel Chișinău a invocat că în mandatul seria MA nr. 1034685 din 16 ianuarie 2017, anexat în original la materialele dosarului și eliberat de către avocatul Guțu Elena nu se conține dreptul avocatului de a ataca hotărârea judecătorească din numele lui Ursu Vasile, or acest drept urma a fi indicat expres în mandatul eliberat avocatului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție verificând legalitatea încheierii instanței de apel, în raport cu motivele recursului și cadrul legal aplicabil speței, ajunge la concluzia că instanța de apel incorect a restituit cererea de apel depusă de Ursu Vasile, prin intermediul avocatului Guțu Elena, ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, din următoarele considerente.

În susținerea acestei opinii se vor reține prevederile art. 75 alin. (1) CPC, care stabilesc că, în procesul civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar.

În conformitate cu art.80 alin. (7) Cod de procedură civilă, împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

Conform art. 60 alin. (1) și (2) al Legii nr. 1260-XV din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură cu modificările și completările ulterioare, avocatul acordă asistență juridică clientului în baza contractului de asistență juridică, încheiat în formă scrisă. Împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

Conform pct. 6 alin. (2) lit. a), a1), b) și pct. 8 Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, în redacția Hotărârii nr. 931 din 12 noiembrie 2014, formularul mandatului avocatului conține următoarele elemente obligatorii: pe verso se inserează împuternicirile avocatului; numele și prenumele clientului; semnătura clientului sau, după caz, a avocatului. Împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art. 81 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege.

Rezultând din cele menționate, se constată că la materialele cauzei este anexat mandatul seria MA nr. 1034685 din 16 ianuarie 2017, prin care avocatul Guțu Elena a fost împuternicit de către Ursu Vasile de a î-i reprezenta interesele în instanța de judecată în conformitate cu prevederile art. 81 din Codul de procedură civilă.

Din mandatul nominalizat rezultă că avocatul Guțu Elena are împuterniciri de a întocmi, semna, depune cereri în instanța de judecată; de a reprezenta interesele în instanțele judecătorești; de a pleda; de a majora pretențiile din acțiune; de a modifica cererile depuse; de a încheia tranzacții; de a primi titlu executoriu și a-l depune spre executare. (f.d. 11, verso)

Colegiul reține că într-adevăr, cum după cum a precizat și instanța de apel în încheierea contestată, avocatul Guțu Elena nu are împuterniciri de a contesta hotărârile judecătorești din numele lui Ursu Vasile, or din împuternicirile indicate în mandatul nominalizat supra nu se specifică acest fapt.

Însă, Colegiul precizează că, de fapt, avocatul Guțu Elena nici nu a realizat dreptul de a contesta hotărârea judecătorească adoptată de către instanța de fond din numele lui Ursu Vasile, întrucât nici nu a fost prezent la dezbaterile judiciare din 11 octombrie 2017, acest fapt fiind stabilit în procesul-verbal al ședinței de judecată din 11 octombrie 2017.

Mai mult ca atât, lipsa avocatului Guțu Elena la ședința de judecată din 11 octombrie 2017 a fost fixată și în înregistrarea audio, conform CD-lui anexat la dosar.

Respectiv, ipoteza instanței de apel precum că avocatul apelantului Elena Guțu ar fi fost prezentă în cadrul ședinței de judecată din 11 octombrie 2017 este neîntemeiată și nu poate fi reținută.

Or, după cum s-a indicat în procesul-verbal al ședinței de judecată din 11 octombrie 2017, la dezbaterile judiciare a participat doar apelantul Ursu Vasile, care a și înaintat instanței de judecată cererea de apel suplimentară.

În asemenea circumstanțe, Colegiul conchide că soluția instanței de apel referitor la restituirea cererii de apel depuse de către avocatul Guțu Elena din numele apelantului Ursu Vasile împotriva hotărârii primei instanțe ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel este neîntemeiată și urmează a fi casată, deoarece circumstanțele enunțate supra confirmă contrariul.

Tot aici, Colegiul mai menționează că instanța de apel, la momentul primirii cererii de apel și adoptării încheierii de a nu da curs apelului, a indicat la faptul că cererea de apel nu este motivată și a acordat apelantului termen pentru lichidarea neajunsurilor, dar nu a invocat că apelul este depus de către o persoană neîmputernicită.

De asemenea, instanța de apel în argumentarea poziției sale de restituire a cererii de apel a menționat că cererea de apel suplimentată depusă la 11 octombrie 2017 a fost semnată doar de către avocatul Guțu Elena, dar nu și de către apelantul Ursu Vasile.

Cu referire la semnarea de către avocat a cererii de apel suplimentară depusă în cadrul ședinței de judecată, Colegiul relevă că avocatul dispune de aceste împuterniciri, deoarece din împuternicirile de reprezentare fixate în mandatul avocatului se specifică cert că avocatul dispune de dreptul de a semna cereri în instanța de judecată. (f.d. 11, verso)

În acest context, instanța de recurs consideră arbitrară soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel ca fiind depusă de o persoană care nu era în drept să declare apel, ori depunerea apelului a fost efectuată nemijlocit de către apelantul Ursu Vasile și menținerea încheierii contestate în circumstanțele expuse de către instanța de apel ar îngreuna dreptul lui Ursu Vasile de acces la justiție, drept garantat atât de instituția națională, cât și de cea internațională.

Sub aspectul dat, Colegiul notează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hotărârea Campbell și Fell vs. Marea Britanie). Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hotărârea Airey vs. Irlanda).

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierii contestate, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a lui Ursu Vasile de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și îngreunarea accesului la justiție.

Astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea contestată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CtEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă

și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Or, asigurarea accesului liber la justiție constituie un principiu de bază al statului de drept și o condiție obligatorie ce rezultă din normele de drept procedural și constituțional.

Astfel, art. 20 din Constituția RM prevede că, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngradi accesul la justiție.

Prin generalitatea formulării sale, art. 20 al Constituției permite oricărei persoane, cetățean al Republicii Moldova, cetățean străin sau apatrid, să se adreseze instanței de judecată pentru apărarea oricărui drept sau a oricărei libertăți și a oricărui interes legitim, indiferent dacă aceasta rezultă din Constituție sau din alte legi.

Totodată, art. 26 al Constituției RM statuează că, dreptul la apărare este garantat. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale. În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu. Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Din considerentele enunțate supra și având în vedere faptul că încheierea privind restituirea apelului depus de avocatul Guțu Elena împotriva hotărârii din 22 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) ca fiind înregistrat de o persoană neîmputernicită, este adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural și contrar circumstanțelor cauzei, iar argumentele invocate de către recurent sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Ursu Vasile, cu casarea încheierii din 11 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Ursu Vasile.

Se casează încheierea din 11 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ursu Vasile împotriva ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, ÎCS „Red Union Fenosa” SA cu privire la anularea deciziei cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale, anularea facturii pentru energia termică, încasarea prejudiciului material și moral, precum și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecători

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic